

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

**Dissertationem Moralem De Norma Actionum Humanarum
Indultu Facultatis Inclytae Philosophicae In Celeberrima
Academia Lipsiensi die VII. Maii Ann. MDCXCIIIX. H. L. Q.
C. sub Praesidio Dn. M. Joh. ...**

Lipsiae, 1698

§. VII

urn:nbn:de:bsz:31-102642

si aestimatione pro impossibilibus habentur; Nam quae ledunt pietatem, existimationem, verecundiam nostram, & generaliter contra bonos mores sunt, nec facere quidem nos ea posse, credendum est, inquit l. 15. ff. de cond. Inst. (3.) Unde utilitatem vel is, cui lex praescribitur, vel alii saltem sentiunt; secus enim si fuerit, voluntas potius innoxiae libertati suae relinquenda est, quam inanibus, & nil profuturis vinculis constringenda.

§. VII.

Obligatio ad actiones legi conformiter instituendas pertinet regulariter ad omnes eos, qui legislatori sunt subiecti, & in quos materia legis quadrat. Dum enim legislator generaliter legem subditis proponit, non censetur, quempiam ex iis eximere voluisse; cum exemptio haec facti sit, adeoque non praesumatur. Sed tamen contingit quandoque, ut quis a lege eximatur, vel statim sub initium, ita ut nunquam eum lex obligaverit; vel ex post facto; quod posterius dispensare dicunt; ipsa autem haec exemptio a nexu legis, sive ab initio, sive ex post facto contingat, trito vocabulo *privilegii* venit. Est ergo *Privilegium* nihil aliud, quam *singulare jus, quod subdito a legislatore contra juris generalis tenorem legitime concessum est.* Divisio privilegiorum varia à Jctis Romanis traditur; praecipuae autem earum, quae ad disciplinam Juris Naturae spectare videntur, haec sunt, Dispositi scilicet privilegia queunt intuitu modi, quo conceduntur, in *absoluta & referentia*, seu ut alias vocantur, *ad instar*, de quibus id notandum, quod, quamvis privilegia *relata* postmodum augeantur, ipsa tamen augmentum non capiant. Cum enim legislator se ad aliud privilegium refert, id considerat pro illo statu, in quo tum temporis est; ideoque, quicquid postmodum relato accedit, ad referens trahi non potest. Item in *Revocabilia*, quae cum jure revocandi, & *irrevocabilia*, quae sine hoc revocandi jure conceduntur. Respectu *subiecti* notissimum est, privilegia esse vel *realia*, vel *personalia*; illa intuitu rerum conceduntur, & cum iis ad quemvis possessorem transeunt. Haec autem, *personalia* nimirum personis concessa, eas non egrediuntur, & cum illis regulariter extinguuntur. Dico *regulariter*; secus autem est, si vel intentio concedentis, vel legis specialis determinatio aliud ferat. *Personalia pri-*

privilegia subdividuntur in *singulariter* & *communitè* talia. Illa uni, hæc pluribus personis conceduntur, & quidem vel *toti corpori*, seu *universitati*, vel *certo ordini*. Respectu finis alia sunt *favorbilia*, alia *odiosa*; Quod passim jurisconsulti Romani explicant. Cæterum divisiones privilegiorum ab ipsis à causa impulsiva petita in *Gratiosa* & *remuneratoria*, *pura* & *conventionalia* in disciplina J. N. nihil utilitatis præstare videntur. Effectus enim, quem Jus Civile hic statuit, facilitas nimirum, aut difficultas revocandi, non agnoscitur à J. N., utpote quo omne privilegium, nisi illud revocandi jus sibi concedens reservaverit, est irrevocabile. Sanè enim adest & transferentis jus, seu concedentis voluntas, & alterius, cui fit concessio, acceptatio, & proinde jus plenum in eum, & hinc etiam non secus, ac in donatione contingit, irrevocabile in acceptantem transfertur. Sed quia tamen Principes & possunt, & solent revocare; inde suaratio J. C. constat, obquam divisiones has introducere potuit. Interpretationem privilegiorum quod attinet, notandum eam *late* fieri debere *in præjudicium concedentis*, utpote qui quàm plenissimè subvenire voluisse creditur; *strictissimè* autem si de tertio agatur, præjudicio; cum Princeps non præsumatur facile privatorum jura violaturus. Extinguntur privilegia (1.) *Voluntate concedentis*, si cum jure revocandi nimirum concessa fuerint. (2.) *Extinctâ qualitate*, intuitu cujus concessa sunt. (3.) *Interitu totali subjecti*, cui inhaerent. (4.) *Urgente justâ causâ* aliâ; ut *abusu privilegii*. Sed cavendum tamen sedulo Majestati, ne indistinctè & promiscuè dispensatio à Lege, aut privilegium subditis concedatur; tum, ne tam frequente relaxatione vinculi legalis autoritas legislatoris labefactetur; tum ne æmulationi & invidiæ periculose inter subditos occasio suppeditetur; cum nihil inter eos, si fuerint merita paria, magis odiosum sit, quàm inæqualitas.

§. IIX.

Diversa à Dispensatione est *æquitas*, cujus varia est apud autores explicatio; unde confusio facilis origo. Difficultas tamen omnis sic expediri posse videtur. Nimirum æquitas accipitur vel *absolutè*, vel *respectivè*. *Absolutè*, quatenus æquipollet *justitiæ*; *respectivè*, rursus duplici modò capitur, vel *in sensu generali*, vel *specialius*,